

Vergaderjaar 2020-2021

21 501-02 Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

CL BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 februari 2021

Hierbij bied ik u het verslag aan van de informele videoconferentie van de leden van de Raad Algemene Zaken van 23 februari 2021.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Stef Blok

VERSLAG INFORMELE VIDEOCONFERENTIE VAN DE LEDEN VAN DE RAAD ALGEMENE ZAKEN D.D. 23 FEBRUARI 2021

Op dinsdag 23 februari jl. vergaderden de leden van de Raad Algemene Zaken (RAZ) informeel per videoconferentie. De minister van Buitenlandse Zaken nam deel aan de vergadering. De minister van Binnenlandse Zaken zou deelnemen aan de bespreking van het Actieplan Europese Democratie maar kon door omstandigheden niet aanwezig zijn.

Europese Raad 25 en 26 februari

De leden van de Raad Algemene Zaken bereidden de informele videoconferenties van de leden van de Europese Raad van 25 en 26 februari voor. In dat kader spraken zij over COVID-19-coördinatie, **gezondheid**, het Gemeenschappelijk **Veiligheids- en Defensiebeleid** (GVDB) en **Zuidelijk Nabuurschap**.

De bespreking richtte zich voornamelijk op de **COVID-19-coördinatie**, waarbij het opschalen van de productie en de uitrol van vaccins, de bescherming van de interne markt en het behoud van *green lanes* veel aandacht kregen. De Europese Commissie benoemde de inspanningen die zijn en worden geleverd om de productie van vaccins te versnellen en onderzoek naar vaccins, inclusief de bescherming tegen nieuwe varianten van het virus, te bevorderen. Meerdere lidstaten benadrukten het belang van het versnellen van het productieproces en de verspreiding van vaccins. Nederland ondersteunde dit, evenals het belang van transparantie over productie- en leveringsproblemen.

Met betrekking tot reizen en grensmaatregelen werd door Nederland en verschillende andere lidstaten benoemd dat reizen zoveel mogelijk moet worden afgeraden, maar de bescherming van de interne markt en het behoud van *green lanes* van groot belang is. De Europese Commissie en meerdere lidstaten uitten zorgen over verregaande grensmaatregelen van individuele lidstaten. De Europese Commissie riep lidstaten op zo dicht mogelijk bij de recente Raadsaanbevelingen te blijven.

Verder spraken de leden van de Raad Algemene Zaken over vaccinatiecertificaten. Enkele lidstaten riepen op tot een besluit van de Europese Raad in maart over de inzet vaccinatiecertificaten als reisdocument ten behoeve van economisch herstel. Meerdere lidstaten, waaronder Nederland, gaven aan vaccinatiecertificaten in dit stadium enkel voor medische doeleinden te willen gebruiken. Er zijn volgens hen nog verschillende (o.a. ethische en medische) aspecten die bestudeerd moeten worden alvorens dergelijke besluitvorming kan plaatsvinden. Daarbij benoemden enkele lidstaten, waaronder Nederland en de Europese Commissie, dat nog technisch werk verricht dient te worden om (inter-operabele) digitale vaccinatiecertificaten mogelijk te maken. Besluitvorming in de Europese Raad van maart zou om die redenen te vroeg zijn. Ook was er een pleidooi voor snelle implementatie van de *Recovery and Resilience Facility* (RRF), hierop is van Nederlandse zijde betoogd dat kwaliteit voorop moet staan bij de implementatie.

Over **gezondheid** werd kort gesproken. De Europese Commissie riep de lidstaten op om vaart te maken met het proces ten aanzien van de voorstellen voor een Europese Gezondheidsunie. Daarnaast benoemde Nederland het belang van het betrekken van lidstaten bij de rapportage van de Commissie inzake geleerde lessen Covid-19. Nederland bepleitte hierbij dat de kwaliteit van de rapportage belangrijker is dan een snelle afronding.

Inzake **veiligheid en defensie** werd het belang van verdere samenwerking tussen de EU-lidstaten breed gedeeld, alsook de noodzaak om daarbij met partners, waaronder de NAVO en de VS, samen te werken. De deelname van de Secretaris-Generaal van de NAVO aan het begin van de discussie over veiligheid en defensie van de ER werd in die context verwelkomd. De ontwikkeling van het Strategisch Kompas tegen maart 2022 wordt door de leden van de Raad Algemene Zaken gezien als een belangrijk instrument om meer richting te geven en prioriteiten te bepalen voor het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB).

Tot slot werd kort stil gestaan bij het **Zuidelijk Nabuurschap**. De Commissie lichtte de op 9 februari jl. verschenen gezamenlijke mededeling toe en onderstreepte het belang van een hernieuwd partnerschap met de regio, daarin bijgevallen door meerdere lidstaten. Er werd gewezen op het belang van democratie en stabiliteit in het Zuidelijk Nabuurschap. Nederland onderstreepte de noodzaak voor versterkte samenwerking ten aanzien van migratie, waaronder terugkeer.

Conferentie over de Toekomst van Europa

Het Portugese voorzitterschap deelde mee dat de onderhandelingen met het Europees Parlement en de Europese Commissie zich in een beslissende fase van bevinden. Het doel is eind deze week een akkoord te bereiken over de Gemeenschappelijke Verklaring. Als dit lukt zal de verklaring woensdag 3 maart a.s. in Coreper worden besproken. Voorafgaand hieraan zal de Gemeenschappelijke Verklaring uw Kamer

toegaan. Meerdere lidstaten benadrukten het belang van gelijke vertegenwoordiging van de instelling en consensusbesluitvorming in de *Executive Board*. Sommige lidstaten benadrukten het belang van het zo snel mogelijk starten van de conferentie, terwijl andere aangaven dat de COVID-19-crisis alle aandacht verdient. Het voornemen is om onder het Franse voorzitterschap in het voorjaar van 2022 een rapport met bevindingen aan de drie voorzitters (Raad, EP en Commissie) te presenteren.

Actieplan Europese Democratie

De leden van de Raad bespraken het Actieplan van de Europese Commissie om de Europese democratie te versterken. Vicevoorzitter van de Europese Commissie Jourová ging in op recente ontwikkelingen die de kwetsbaarheid van de democratie illustreren en die de relevantie van dit actieplan eens te meer duidelijk hebben gemaakt. Uit de tafelronde die hierop volgde bleek dat het actieplan, afgezien van een enkele kanttekening, op brede steun kan rekenen bij de lidstaten. België voerde namens de drie Benelux-landen het woord, en sprak steun uit voor het actieplan. Het noemde daarbij onder meer persvrijheid en de veiligheid van journalisten, samenwerking ten aanzien van het tegengaan van disinformatie, en het garanderen van de integriteit van verkiezingen als belangrijke aandachtspunten. België onderstreepte verder het belang van een spoedige implementatie van het actieplan en de daarin aangekondigde wetsvoorstellen en initiatieven.

Relaties EU-VK

De leden van de Raad Algemene Zaken stonden stil bij de huidige stand van zaken met betrekking tot de implementatie van het Terugtrekkingsakkoord en de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst (HSO). Vicevoorzitter van de Europese Commissie Maroš Šefčovič benadrukte het belang van een effectieve en volledige implementatie van de HSO en het terugtrekkingsakkoord, inclusief het Protocol Ierland/Noord-Ierland dat een harde grens op het Ierse eiland voorkomt, de Goede Vrijdagakkoorden respecteert en de integriteit van de interne markt beschermt. Michel Barnier, voormalig EU-hoofdonderhandelaar met het VK en speciaal adviseur van de voorzitter van de Europese Commissie over EU-VK aangelegenheden, sloot zich daarbij aan.

In de HSO hebben de partijen afgesproken de voorlopige toepassing tot en met 28 februari a.s. te laten duren. Deze voorlopige toepassing kan op grond van de HSO worden verlengd door de Partnerschapsraad die daar in onderlinge overeenstemming over besluit. Šefčovič gaf aan dat hij als medevoorzitter van de Partnerschapsraad namens de EU een voorstel aan het VK heeft overgebracht om de voorlopige toepassing te verlengen omdat de authentieke taalversies niet voor 28 februari a.s. afgerond zullen zijn¹. In zijn brief van 23 februari jl. gaf Michael Gove aan in te stemmen met een verlenging van de periode van voorlopige toepassing tot 30 april 2021². Om de ratificatieprocedure aan EU-zijde af te ronden dient de Raad het concept-Raadsbesluit tot sluiting van de HSO ter goedkeuring voor te leggen aan het Europees Parlement. Na goedkeuring door het Europees Parlement kan de Raad het besluit tot sluiting van het akkoord met eenparigheid van stemmen vaststellen. Als de ratificatieprocedure zowel in het VK als in de EU is afgerond, kan het akkoord in werking treden.

De leden van de Raad Algemene Zaken onderstreepten het belang van een effectieve en volledige implementatie van zowel het Terugtrekkingsakkoord – inclusief alle protocollen – als de HSO. Daarbij sprak de Raad steun en waardering uit voor het werk van de Commissie, en in het bijzonder voor Michel Barnier en Maroš Šefčovič. De Raad stond stil bij de cruciale rol van het Protocol Ierland/Noord-Ierland in zowel het voorkomen van een harde grens op het Ierse eiland als het beschermen van de integriteit van de interne markt. Het kabinet heeft in Brussel herhaaldelijk gevraagd om de openbaarmaking van het advies van de Juridische Dienst van de Raad (JDR) over de juridische aard van de HSO. Tijdens de Raad Algemene Zaken zette Nederland hier wederom op in en verzocht de JDR om het advies openbaar te maken, conform het verzoek van de Vaste Kamercommissie Europese Zaken van 9 februari jl. De JDR reageerde daarop onverbindend. Openbaarmaking is uiteindelijk aan de JDR. Tot slot riep Nederland, samen met gelijkgezinde lidstaten, op tot een spoedige behandeling van de *Brexit Adjustment Reserve*, in lijn met de ER conclusies van de Europese Raad van 17-21 juli jl.³

¹ Het voorstel is beschikbaar in *Delegates Portal* onder het document nummer ST6080/21.

²https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/963820/CDL_to_Maros_Sefcovic.pdf

³ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/07/21/european-council-conclusions-17-21-july-2020/>